

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanj se
ena primerno zmanjša.

Rokopisi

ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu
(administracija) in ekspedicija na
štem trgu h. št. 16.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah
šteč. 25.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Slovenski jezik in naše ženstvo po mestih.

(Konec.)

Po zakonih med nemčurjem in nemškuto
postane rodovina se ve da čisto „nemška“ —
huje nemška nego na Pruskem. Slovenski je-
zik se zapodi v kuhinjo, za otroke se naroči
pestunja morda celo iz Francoskega ali pa od
Frankfurta kodi, poslom je strogo prepovedano
z otroci govoriti slovenski (t. j. „kranerš“ ali
„vindiš“) in kedar so zreli za šolo, morajo če
le mogoče hoditi v tako, kjer se slovenski še
dihati ne sme; če doma ali blizu kje ni take
šole, pošljejo se na Nemško kam, da se bolj
varujejo kužnega slovenskega duha. Morda bi
oče sam ne bil še tako stanoviten in dosleden
v tej metodi potujčenja rodovine, ker marsi-
kteri vendar spozna, da znanje slovenskega
jezika otroku vsaj škodovalo ne bo, — ali mati,
mati! V ženski je vsaka strast desetkrat, sto-
krat hujša nego v moškem, toraj tudi ta. In
kakor vse, kar mačka rodi, miši lovi, tako so
otroci nemškute gotovo tudi nemškutarji, izjem
skoro bi.

„No, je pa vsaj tam dobro, kjer vzame
Slovenec Slovenko“, slišim nekoga ugovarjati mi.

Ne, prijatelj, tudi tam vselej ne in kjer
ni, tam je zopet le mati kriva. Premnogo imamo
žalostnih izgledov o tem. Recimo, da je go-
spica, ktero je bil vzel Slovenec, res Slovenka
in se ni le hlinila, ko se je ženin krog nje
lovil; recimo, da je nekoliko bolj v narodnem
duhu odgojena, če so namreč starši nadomestili
to, kar je šola zanemarila; recimo slednjič, da
je damica v resnici vneta za našo narodno stvar
in izobražena tudi po slovenski literaturi, da
pozna lepa dela naših pisateljev in pesnikov
in je vneta za nje — vse to še ni gotovo po-

roštvo, da bo rodovina slovenska, narodna.
Zopet tu je slabih izgledov preveč in zakaj?
Zato, ker je večina ženskega spola odgojena v
tujem duhu. Ženski spol išče družbe in zabave
še veliko rajše nego moški, ker ima manj dela
in skrbi. Tako se pogosto shaja naša ženska
mestna gospoda po raznih krajih, a redka je
pri takih shodih, vizitah itd. govorica sloven-
ska, ker se ne podá k rokovnicam in najmoder-
niši obleki. Kakor se pa otrok, ki skrivaj jem-
lje koščke sladkorja iz sklenice ne misleč na
tatvino, počasi navadi krasti, tako se marsi-
kaka Slovenka polagoma navadi nemškega
kramljanja najprej v družbi, potem doma, z
govorjenjem tujim se prikrade tudi duh tuj,
narodni pa se polagoma izkadi. Vsakdanje
skušnje nam kažejo, da ženska gospoda med
sabo skoro izključljivo nemški kramlja, zato
se tudi nikakor ni čuditi, če na plesih po na-
ših čitalnicah v pogovoru gospoduje tista nem-
ščina, ki pravemu nemcu ušesa trga, Slovenca
pa v srce zbada.

Še neka druga ženska lastnost je kriva,
da nemščina preveč velja tudi v slovenskih
rodovinah. Ta lastnost je vsaki Evini hčeri
kolikor toliko prirojena nečimernost, v nem-
škem jeziku „eitelkeit.“ Klobuk je več kakor
peča, gosposka obleka več kakor kmetiška,
bleda ali zelenkasta koža lepša od rudečkaste
ali po solncu zagorele. Na razloček stanov
ženski spol še veliko bolj strogo gleda, kakor
moški, in od tod pride, da tudi narodna ženska
gospoda tam rada govori nemški, kjer je v
družbi s kmeti in kmeticami. To ima pa tudi
izdaten upliv na rodovino, ker se družina in
otroci vleje bolj ravna po gospodinji. Tako
glede odgoje v narodnem duhu ni prave resnobe
in prepogosto se zgodi, da vpišejo svoje otroke
v nemške šole. Morda očetu to ni po volji,

ali če se ustavlja, mu reče mati: „ej, na-
jini otroci so gosposki, morajo vendar iti
tudi med gosposke, da se ne bodo naučili su-
rovih kmetiških navad ali celo uši domu nosili.“
Tako pride deček in deklica v nemško šolo in
začne kmalu nemški kramljati in mati je tega
še vesela, češ, „tako mlado je še, pa zna že
dva jezika.“ Da, Bože mili, dva, pa ne dolgo,
kajti kmalu zaduši tuji plevel, kteremu se
dobro gnoji, nježno domače zelišče, kteremu se
le doma pičlo priliva!

Pridemo še do nekega stanu, ki se v na-
vadnem življenji „polovičarski“ (purgarski) ime-
nuje. Navadno ne znata ne „foter“ ne „muter“
nemški ali čisto nič ali pa vsaj komaj toliko,
da do 20 štejeta. Gosposka sama ne marata
biti ne po življenji in obnašanji, ne po nošnji,
v hiši se tudi ne govori prav nič nemški. Kar
pa sama nista, ne marata in res ne moreta
biti, to naj bodo otroci. Tu se ne živi gosposki,
namreč tako, da bi moral le „foter“ vse za-
služiti in rediti rodovino, marveč tudi „muter“
mu pri tem izdatno pomaga. Zato je pa tud
njena volja ravno toliko ali še več veljavna
kakor njegova. Po njeni volji dobe toraj otroci
gosposke cunje, se morajo gosposki, to je v
tujem duhu odgojevati, če starši zmorejo to.
Tako vidiš jih po nemških šolah in kmalu
toliko napredujejo v nemščini, da jih starši
več ne razumejo in se z njimi skoraj ne mo-
rejo pogovarjati. Na tako hčerko gleda mati
s posebnim ponosom, ker vidi v nji tako bitje,
kakršna bi bila ona rada, pa ni mogla po-
stat. In kako jej skaklja srce veselja, če jo
sme peljati na kak ples, kjer se mladi gospodje
s sladkimi nemškimi besedami okrog nje smu-
čejo! Če se taka potem omoži in dobi moža
ki nosi cilindar, ako je tudi še tako nizke
službe ali kramar, nemškuta bo in staval bi

Popotna črtica.

(Spisuje Orlov.)

„Lepa in krasna je slovenska zemlja, da
jej daleč ni para! Sosebno krasna je kranj-
ska dežela!“

Tako je marsikteri vzkliknil, ki je imel
nekaj časa priložnost, na Kranjskem ali kje
drugje na slovenski zemlji bivati. Tudi mi smo
lahko ponosni na našo domovino, vsaj jej ni
pod solncem para!

Tako sem tudi jaz mislil, ko sem necega
lepega poletnega jutra zapustil mestni prah
in se podal na pot. Sit dolzega in trudapol-
nega dela sem šel kaj rad na kmete, ker že
iz lastne skušnje vem, da je poleti veselje na
kmetih doma. Napravil sem se v šentrupersko
dolino, v oni romantični kraj, ki je zbog svoje
krasote po vsem Dolenjskem znan. Slavni naš
zgodovinar Valvazor imenuje šentrupersko do-
lino raj slovenske zemlje, a narodna pesem
ji pravi „rožna dolina“ in ne de la nikakor ostali
slovenski zemlji nečasti.

Pot do Trebnjega bila je bolj enolična.
Pri Trebnjem jo zavijem na desno in kmalu
se spremeni ves pogled. Sveta narava, naša
mati, stoji v vsem svojem krasu. Tu se raz-
prostira log, tu polja in travniki, up našega
kmeta, tam se zopet razširja dolina, v kateri
so nakupičeni vsi kinči narave. Ves zavzet in
poln občudovanja sem strmel nad temi
čudeži. Svet se mi je počasi zapiral in mislil
sem, da je že vsega konec. Po temnem logu
sem hodil in senca mi je prav dobro dela,
ker tisti dan je solnce prav hudo pripekalo.
Kmalu je bilo tega konec in ravno tako
hitro se tudi narava spremeni! Še krasnejši
pogled! Na desnem je grad za gradičem, gorko
nas spominjajoč na tiste žalostne čase, ko se
je moral naš oratar in grajščak braniti lju-
temu sovražniku kritjanstva in slovanstva, kr-
voločnemutigru, ki je Turek imenovan. Gradovi
so navadno zidani na hribih; pod gradom se
pa razprostira rodovitno polje. Tako se
vzdigujejo grajščine Landspreis (posestvo dr.
Wurzbacha), Grič (Böhmovo posestvo), Kot

(grajščina znanega Dolarja), Škrljevo (posestvo
Vasičeve) in Dob. V dolini pak stoji graščina
Rakovnik, posestvo deželne in državnega
poslanca grofa Barbota.

Čudne misli so me prešinile pri pogledu
teh graščin! Koliko se je v teku časa spre-
menilo! Nekdaj so bile te grajščine zavetje kri-
stijanom in zdaj — zdaj so posestniki teh
grajščin izvan dveh grajščakov renegati, iz-
dajice slovenskega naroda. Mila nam majka
Slava!

Tudi kmečke hiše niso brez vsega kinča;
vse so lepo osnažene; le malo lesenih bajt
najdeš tu. Iz vsega tega sem spoznal, da tu-
kaj ni prave revščine doma. Mirna (Neudegg)
se lahko postavi v kroniki kranjskih vasi in
trgov; res lepa in čedna vas! Sosebno je pa
zategadelj imenitna in važna, ker pod svojo
županijo šteje graščino slavnega litijskega
okrajnega glavarja Vestenecka! Ponosna smeš
biti mirnska fara, da šteješ med svoje rojake
istega moža, ki se je tako odlikoval pri zad-
njih volitvah.

goldinar na krajcar, da že njeni otroci ne bodo več slovenski znali, če bo šlo po njeni volji.

Koliko to vpliva na našo politično življenje, bo vsak brž sprevidel, ni nam treba tega nadrobneje razkladati. Gosposki stanovi so večidel kolikor toliko odvisni od politične vlade, veliko bolj nego priprosti kmetovalec. Čem manj samostojen pa je človek, tem manj popolen je, zato boš prave značaje, možake trdnega prepričanja bolj pogosto dobil med nekoliko izobraženimi kmetiškimi posestniki nego med našo mestno gospodo. In tudi tega je precéj zelo kriv gosposki ženski spol, kar smo že prej dokazali. Tu bodi omenjeno le še to, kar skušnja v političnem in narodnem življenji uči.

Govorimo najprej o volitvah. Čeravno ženska nima po vseh naših mestih in trgih volilne pravice, ima vendar glas, ki velikokrat govori skoz usta moža. Zgodovina skoro vsake volitve kaže, koliko škode trpi narodna stvar ravno po ženskem spolu. Marsikteri mož bi še narodno volil, ali odvrne ga žensko prigo-varjanje, da ne voli ali voli celó nasprotno. To je posebno večkrat pri uradnikih. „Če boš volil s Slovenci, boš zgubil službo; kaj pa bo potem z mano in otroci!“ Tako se večkrat sliši in navadno ženski „modri“ svet obvelja. Mnogokrat se nasprotna agitacija, če pri možu nič ne opravi, obrne do žene in zopet imamo skušnjo, da tukaj ne dela zastoj, posebno če se zna laskati ženski nečimernosti. Nasprotno pa je jako redko, da bi ženski vpljiv koristil narodni stvari, in to že iz prej navedenih vzrokov.

Skoro isto velja o narodnih društvih. Marsikdo bi se vpisal in potem tudi zahajal n. pr. v čitalnico, ali soprogi je družba prenizka; „jaz ne plešem in se ne menim z rokodelci, čevljarji, krojači in moje hčere tudi ne“ — to se prepogosto sliši, kakor tudi: „kar je nobelj. gre v kazino, tam gospodje niso tako surovi“ — itd. Marsiktera tudi pravi: „Jaz ne razumem te nove slovenščine, čemu bom hodila v slovenske družbe!“ Če že toraj gre, gre iz vse drugih, osebnih namenov in še takrat jo zavije brž v nemščino, če le more, zato n. pr. plesi in druge zabave po naših čitalnicah niso skoro nič različni od zabav po nemčurskih ali nemških društvih, ni treba znati človeku nič slovenski, pa se ravno tako zabava, kakor če bi dobro znal. Se vé, da to o drugih jezikih ne velja, k večjemu še o francoskem in laškem; do slovanskih jezikov, kakor n. pr. če-

skega, ruskega, srbskega imajo naše dame ravno tako mržnjo, kakor do podgane; če tak revež pride med-nje, mora znati nemški, drugače mu kmalu hrbet obrnejo. —

S tem bodi pregled našega meščanskega ženstva v obče za zdaj končan. Dobro vemo, da smo se z njim marsikteri dami in damici, skoro lahko rečemo: njih večini zamerili, ali naj resnica tudi njim oči kolje.

Tem več zaslužka pa imajo tiste gospe in gospice, ki vkljub neugodnim razmeram še marljivo netijo plamen narodnosti v svojih blagih srcih, ki skrbje za to, da narodno čutje po mestih ne izmré, marveč da se širi in širi. Premalo jih je, a tem več so vredne, tem več jim slava! Naj bodo prepričane, da bodo v zgodovini naroda slovenskega dobile tudi svoje zasluženó častno mesto.

Ko bo narod naš prišel do svojih pravic, bo pač vse drugače, a takrat narodnjaštvo ne bo več posebnost, marveč moda, ktere se bo naše ženstvo po mestih gotovo najprej poprijelo.

Narodna ravnopravnost.

III.

Britka krivica se nam godi v šolah. Tukaj pa krivda ne zadene narodne stranke; ona se je vedno borila za slovenske šole; ko je videla, da so vsi naporji zastoj, je nekoliko odnehala s svojim delom, vendar je to le začasno; narodna stranka je primorana in dolžna, pri prvi ugodni priliki zopet povzdigniti glas za slovenske šole. Tu imamo v Ljubljani dekliske šole, ki so pravo gnezdo nemškutarenja; kolikor sicer tudi nune spoštujemo, pa v tem oziru bo enkrat treba z njimi resno besedo govoriti. Srednje šole narodne nimamo zdaj nobene; še kranjsko gimnazijo nam hočejo vzeti. V Ljubljani smo imeli slovenske paralelke, pa Štremayer jih je z eno črto svojega peresa vzel. Narodna stranka je tačas pač se krepko oglasila, ali do zdaj še ni nobenega odgovora.

Potrebno nam je tudi slovensko vseučilišče. Ni nas premalo za to: v Švici pride na pol milijona ljudi jedno vseučilišče; zakaj bi poldrugi milijon Slovencev ne smel imeti svoje univerze? Marsikdo bi še obiskal univerzo, ko bi bila v Ljubljani, za Dunaj ali Gradec pa nima dosti denarja; tako pride naših ljudi premalo na više šole, in potem nam boljše službe s tujci zasadijo. Marsikteri mladeneč bi se v Ljubljani ne zgubil, kakor se jih na

Dunaji in v Gradcu zgubi toliko, kjer je večja priložnost za razuzdanost.

Vendar ne bomo našteváli vsih vzrokov, zakaj potrebujemo slovenske univerze in slovenskih srednjih šol, — saj se je to že stokrat do siteda razpravljalo. Zdaj naj bo naša skrb, da se vprašanje zopet v tek spravi, treba je misliti na sredstva, s katerimi bi mogli napeti dunajsko vlado, da bi nam enkrat dala narodne šole. Moralo bi nas Slovence sram biti, da smo tako malomarni v tem oziru, če pomislimo, da so še vbogi slovaški piskrovezi toliko grošev skup nabrali, da so si ustanovili dve slovaški gimnaziji. Da jim je madjarska vlada ti dve gimnaziji pozneje kasirala, tega niso Slovaki krivi. Pri nas kaj takega še ni v razgovor prišlo, toliko manj, da bi se kaj nabralo. Naši poslanci bodo morali bolj energično na noge stopiti, ko do sedaj, in groziti z izstopom iz državnega zbora, če se nam v šolah vsaka ravnopravnost odreče. Pri nas nekteri tako radi Čehe karajo, zakaj da ne pridejo v zbor državni; kaj pa smo mi dosegli, ki tje hodimo? Čehi imajo vendar več srednjih šol, imajo nekaj ravnopravnosti celó na univerzi; oni so tudi v politiki faktor, kojega se ustavoverci bojé. Mi pa, ki tako pridno hodimo v državni zbor, smo povsod zaničevani, in naši poslanci nam nimajo česa pokazati, kar bi bili iz Dunaja prinesli; čemu toraj toliko hvale za aktivno politiko? Dokler naši poslanci ne bodo bolj ostrih strun napeli, dokler se bodo ustavovercem več ali manj uklanjali, tako dolgo nimamo pričakovati, da bi se nam kake koncesije dale. To vidimo na Rusinih, ki jim vsa ustavovernost nič ne pomaga.

Književna vzajemnost Slovanska.

Slovan gre na dan — čuje se od leta do leta bolj pogostoma, mnogo od l. 1848, največ pa vsled zadnje rusko-turške vojske. V raznih rodovih in narečjih skušajo med seboj se približevati si, in najgorši v tem so najmanjši rodovi. Vzrok temu je lahko sprevideti. Vzajemnost to jako pospešuje jezična veda, ki se razlaguje po slovnica in berilih ali cvetnikih in slovarjih. Prvi med Slovenci je Matija Majar, kateri je spisal „Slovnico Rusko za Slovence“, ki je bila tiskana na Dunaju l. 1867 v 8. str. 172. Založil jo je vrli G. Blaž, trgovec na Reki, in da-si ni popolnoma znanstveno vravnana, služi vendar v dobro rabo djansko vsem, kateri se naučiti hočejo jezika

Pot proti Šent-Rupertu je jako mikavna; akoravno sem jo sam mahal, so imeli vendar oči dovolj paše. Tako sem jo prikrevsal proti solčnemu zahodu v Šent-Rupert. Kako krasen pogled! Zadnji solčni žarki obsevali so Šent-Rupert, predno zapuste revni svet, predno se ločijo iz te solzne doline! Kako nas gorko spominjajo minljivosti tega sveta, pa tudi minljivost sedanjih nemčurjev v deželni zboru! Kakor so se priplazili v deželni zbor, tako bodo tudi odlazili.

Vas in fara Šent-Rupert leži v dolini. Vsakako je kraj jako čeden; prej zasluži ime mestica ali trga nego vasi; kajti mnogo mest najdeš na Kranjskem, ki se v nobenem obziru ne morejo s Šent-Rupertom meriti, tako n. pr. staro polžarsko raztrgano mesto Višnja gora. Skoraj vse hiše so enostropne; leseno bajte ni nobene. Sosebno krasna je v gotičkem zlogu sezidana cerkev. Stolp farne cerkve je bil še le l. 1875 v gotičkem zlogu dozidan!

Šent-Rupert se je v zadnjem času zelo spremenil. Pred necimi leti gospodoval je tu

nemčurski župan in se ve da je bila tudi večina občinskih odbornikov nemčurska. Pa propadla je tu nemčurska stranka, propadla sta Skedl in Dolar in zdaj gospoduje tu naroden župan g. Zajec iz Bistrice. Ljud je vendar previdel, da ne gre to, da bi v slovenski vasi gospodovali nemčurji. Tu je tedaj za vselej odklenkalo nemčurski svojati.

Gospod Dolar ni bil napačen človek, le drugim se je dal preveč v roke. On je bil radodaren, kar je še zdaj, in je veliko dobrega za občino storil, le nemčur je bil. On se je spametoval od zadnjih volitev za deželni zbor. Vesteneck et consortes so ga postavili za kandidata, a zadnji trenotek so ga na cedilu pustili in za Nemca barona Berga (stanuje v Mokronogu) agitirali. Kako neki pozna trd Švab razmere našega naroda! Pa tudi s tem niso nič opravili. Tako značajno se obnašajo nemčurji proti svojim tovaršem. Toga je taka daleč pripravilo, da je rekel, da bo odslej vse politične reči pri miru pustil in le za blagor svoje občine skrbel, kar je tudi resnica. Saj

ima prav! Ako mu ni mogoče za blagor našega naroda delati, naj mu tudi ne škoduje.

Kar je še posebnost tega kraja, je to, da je z izvrstno vodo preskrbljen, kajti samo v okolici Škrljevega je 6 ali 7 izvrstnih studencev. Ljud je tu prav naroden, omikan, v svoji sredi ima celo narodnega pesnika, po domače Bercarja.

Zabaval sem se tu izvrstno, ne samo z g. duhovniki sem se pogovarjal o žalostnem stanju našega naroda, ampak celó s priprostim kmetom.

Sosebno srečen pa sem bil, da sem imel priložnost v gostilnici moža dolzega in suhega kot konjske rebra videti, a na nosu mu je čepel „cviker“. Suh, suh je možiček, kajti sčinžala in posušila ga je strast do lastnega naroda, do lastne matere. Možiček je vsakako vreden, da si ga nekoliko bliže ogledamo! Na njem lahko študiramo Ovidove metamorfoze; danes je bil panslavist, kar je ravno pred kratkem našim poslancem očital; jutri je navdušen naroden vernik, ki se poganja za sloven-

ruskega, vzlasti trgovcem, ker ima na koncu za prav mikavnim bogatim berilom nekaj trgovskih pisem v zgledih, najnavadnejših besedi v trgovini, in nekoliko o denarji, merili in vagi na Ruskem.

Drugi med Slovenci je pa Franjo Marn, kateri je isto leto dijak na vseučilišču v Pragi spisal „Slovnico Českého jezika z Berilom“, ki je bila tiskana v Pragi l. 1867 v 8° str. 152. Založila jo je Matica Slovenska v Ljubljani proti temu, da jo prodaja, in kadar se poplačajo njej stroški, izroči ostale zvezke pisatelju, naj si pomaga ž njimi, kakor vé in zná. Slovnica ta, dasi priprosta sama na sebi, ima vendar dokaj čedno berilo, in za njim dober slovarček, s čegar pomočjo nekoliko učen Slovenec lahko bere in uméva češčino. — „Hrvatska Slovnica za Slovence“ pa se naziva druga knjiga, katero je spisal Franjo Marn, sedaj profesor gimnazijski v Zagrebu, katero je založila spet Matica Slovenska v Ljubljani, donatisnjena pa je bila v Zagrebu l. 1879 v 8° str. 168. Slovnica sama, v glasoslovji skoro preobilna, je sicer v vsem dovršena in sega do strani 112. Berilo od str. 113 do str. 138 je nekaj v latinici nekaj v cirilici, skoro prepričilo, ali — skrženo je bilo vsled nekterih neugodnih glasov mladostenstevskih. Prav pristojen in koristen pa je „Slovarček“ str. 139 do str. 168, in s pomočjo njegovo po tej knjigi vsak Slovenec prebira lahko in uméva hrvaško-srbski jezik. — Vprav vsled nekterih glasov, ki so se čuli v poslednjem zboru „Slov. Matice“ zoper to knjigo, sklenil je menda odbor njen dati knjigo le s podporo na svetlo, ne pa za vse družnike. Prodaja se toraj kakor „Česka“, tako tudi „Hrvatska Slovnica za Slovence“ v Matici in pri knjigarjih po 60 soldov. In te že vzmaga, komur je mar književna vzajemnost Slovanska. — Sezite po teh knjigah rodoljubi slovenski, posebej dijaki, kateri se učite raznih jezikov, nikar ne zanemarjajte bližnjih slovanstevskih! Želéti bi bilo se vé! da se skoro prično tudi po naših srednjih šolah učiti in razlagovati jeziki slovanstevski, ako ne z drugimi zapovedanimi nauki vred, vsaj v posebnih urah na korist vedi in domovini.

Kar poslednjo knjigo še bolj povzdiguje, je pa to, da jo pisatelj posvečuje „Slavnemu predsedniku Matice Slovenske dr. Janezu Blei-

ska idejo. Vda se do celega pevski žili in prepeva, kako si je dijak prišedši na počitnice, na „prokletih grabljih“ zobe potolkel, ker je nemškutaril. In zdaj je mož oslepljen strasti, pevška žila je vsahnila, ker ne pusti majka. Slava renegatu, izdajci, kukavici prepevati. Vzela mu je liro, vzela mu je pevski dar, vtihnili je — vtihnili za zmir. Zdaj je mož vodja naših nasprotnikov — edini, ki še včasih kaj zine! Mož je obetal Dolenjcem železnico in Bog ve še kaj, znabiti celó nebesa. Pač železnica je tu, ki pa le prevaža po Dolenjskem njegove „proklete grablje.“

Mi smo se radovali v veseli družbi, kar pristopi mož „prokletih grabljih“ knam vprašat nas, vemo li mi kaj, da so naši v okolici kostnjak z oklepom okoli rok. Moji tovarši obrnejo se v stran, da ne bi gledali v obraz največjemu sovražniku slovanstva. Jaz pa nisem nič slišal o tej reči, a mislil sem si: „da vidimo nekaj tacega, pa ne z oklepom okoli rok, ampak s „prokletimi grabljami“ v roci. Kakor došel, tako prošel, in zrak je bil zopet čist in lažje smo začeli dihati.

(Dalje prih.)

weisu Očetu Slovencev o Njegovem LXX. Godu“ z naslednjo čestitko:

Slavni Gospodi!

O preveselem Vašem LXX. godu radovali so se vzajemno s Slovenci zlasti priručno in navdušeno tudi bratje Hrvatje. Ponovile so se v svečanem tem trenutku stare rodovinske zveze in oživele so marsiktere lepe nade, da bode to duševno pobratinstvo tudi kali poglavo in bogat sad obrodilo, da se bode probudilo živje občenje in bolj vzajemno poznavanje med Hrvati in Slovenci — ob kratkem, želje, ki so mene navdajale in spodbujale, ko sem sestavljal hrvatsko slovnico za Slovence, o Vašem so se godu pretvorile in povzdignile v nade. Dopustite toraj, slavni Gospod, da to svoje delo, namenjeno premili slovenski mladini, da se tudi ona raduje duševnemu pobratinstvu in slovstvenemu napredku hrvatskega naroda, v mali dokaz svojega iskrenega spoštovanja Vam posveti

V Zagrebu 1878.

Vaš Franjo Marn.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 14. februarja.

O **ministerski krizi** se to-le poroča: Poskušnje, sestaviti novo ministerstvo, so se za sedaj opustile. Sedanje ministerstvo ostane; samo Auersperg in Unger bota izstopila; za predsednika namesto Anersperga pride Stremayr. Potem bo to ministerstvo gledalo, da budget dovoljen dobi, in na to se bo državni zbor razpusil. — Če se kriza tako reši, potem je slaba za nas, ker potem takem se bomo morali pri prihodnjih volitvah zopet boriti s celim vladnim aparatom. Nepristranosti od sedanje vlade nimamo pričakovati.

Ob enem se ustavoverna stranka zopet zbira in kuje nekov program, na kojega podlagi bo zopet mogoča „ustavoverna“ vlada.

Vnanje države.

Rumunci delajo Rusom vedno nove sitnosti. Blizu Silistrije je trdnjavnica Arab-Tabia, ktera strahuje lahko vso Silistrijo. Rumunci hočejo, ba bi Rusi to trdnjavnico popustili, in v njej rumunskim vojakom prostor naredili; Rusija pa neče, da bi Silistrija Rumuncem v strahu bila, ker Silistrija spada k Bolgariji. Ko je ta prepir nekoliko potihnil, začeli so Rumunci novega. Ker Rusom sovražni listi toliko vpijejo o kugi na Ruskem, zaprli so Rumunci brž ruske meje, ne da bi rusko vlado prej na to opozorili. Vagonov 1. in 2. reda ne pusté več voziti na Rusko, in s tem dražijo ruske častnike čisto po nepotrebnem, kajti kuga se še prej lahko v vagonih 3. reda razširi. Ruski časniki zahtevajo od svoje vlade energično postopanje. Rumunija pa kliče evropske vlasti na pomoč, ker vé, da pri teh ni najti dosti ljubezni do Rusije.

Na **Danskem** je postopanje Prusije glede severnega Šlezvika silno razburilo duhove. Danci žugajo Nemcem s celim škandinavskim severom, tedaj morajo v zvezi biti s Švedi in Norvežani. Ker so pa Danci in Švedi preslabi, da bi zamogli sami Nemcem žugati, misli se, da so podpihneni od neke druge evropske sile (Francoske?), in potem se ve da ima prepir vse bolj resen obraz.

Angleži, od Culu-Kafrov tepeni, hitijo pošiljati nove moči v južno Afriko. Poslali bodo tje 6 bataljonov pešcev, 2 polka konjikov, 2 bateriji. Prej ko ti tje pridejo, znajo pa Angleži še enkrat tepeni biti, če bodo znali Culu-Kafri svojo prvo zmago porabiti.

Vojska v **Afganistanu** nič ne na-

preduje, menda zavoljo slabega vremena. Spomladi se bo pričela z večim naporom.

Nemški državni zbor se je pričel s prestolnim govorom, kateri se ozira največ na gospodarske zadeve. Obeta nove davke in odpravo takih davkov, ki se težko iztirjajo, omenja, da bo treba vpeljati colnino na tuje izdelke, in braniti domačo obrtnijo. Zaradi kuge na Ruskem pravi, da se bodo uvedle pripravne zabranjevalne naredbe. Zarad znane slaboglasne namere Bismarkove: omejiti svobodo poslancev, omenja prestolni govor, da bo državni zbor sam naredil postavbo, v kateri bo socijalističnim poslancem usta zavezal (!)

Neki Meminger je spisal brošuro „blicke in die zukunft“, v kateri priporoča, naj bi se Švicarji v Bosno selili, namesto v Ameriko, ker je dežela švicarska preobljudena. Švicarji znajo biti pošteni ljudje, omikani in marljivi; pa nam ta predlog ne dela nobenega veselja, ker poznamo Nemce, da kamor se koli naselijo, povsod hočejo gospodovati, in prvotne prebivalce zatirati in majorizirati. Švicarji kot tuji bodo primorani, okleaiti se vlade, in kot taki bodo zmirom in povsod podpirali vlado, naj bo že dobra ali slaba. Ob enem se bo ponemčevanje Bosne z vsemi močmi pričelo, in Bosnjakom se bo reklo, da ne morejo biti srečni na tem in ne na unem svetu, dokler se nemščine ne naučijo. Ponavljale se bodo stare fraze, kako daleč se pride z nemškim jezikom. Bošnjakom dozdej ni bilo treba po svetu hoditi, zdaj pa jim bo treba, ker jih bodo nemški naseljenci iz doma pregnali, ter jim življenje kolikor mogoče ogrenili, in potem, ko bodo po svetu šli, jim bo vsakako koristno, če znajo tudi nemški.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane 14. svečana. (Davek na premoženje.) Skoraj gotovo je, da se bo letos davek zopet pomnožil, da se bodo pokrili stroški za okupacijo Bosne. In na koga bodo zopet padli ti davki? Na tiste, ki so jih že zdaj komaj nosili, na posestnike in obrtnike. Treba bi res bilo, ko bi se upeljal davek na premoženje, kakor je bilo enkrat govorjenje, da bi bili povabljeni davke plačevati tudi kapitalisti, ki zdaj nobenega krajcarja ne plačajo. Mnogo jih je, ki imajo po 20.000, po 50.000 in še po več v hranilnici ali kje drugje naloženih, pa čepe na svojih denarjih, ne dajo nikomur solda zaslužiti, in ne plačajo krajcarja davka. V to vrsto spadajo tudi bogati judje (ki se nikdar ne pečajo s poljedelstvom ali kako obrtnijo), kapitalisti in denarni špekulantje.

Ko se je hotel davek na premoženje vpeljati, začeli so po svojih časniki vpiti, da je to „neliberalna“ postava, ker bi se z njo „betriebskapital“ oslabil, in takih čenč več. Če pa s prevelikimi davki ves kmečki stan v nič gre, to ni „neliberalno“, to je vse prav!

Kdor ima večino v državnem zboru, ta dela postavbo, kakoršne hoče; za to tudi ni pričakovati, da bi kedaj tako pameten davek upeljan bil, da bi bogate žulili ne pa revežev.

Domače novice.

V Ljubljani 15. februarja.

(Prememba pri telegrafu.) S 1. aprilom t. l. se bo po ukazu trgovinskega ministerstva premenila tarifa za telegrame tako-le: Dosedanji „avisi“ (kratki telegrami: z 10 besedami) se popolnoma odpravijo; za vsak še tako kra-

tek ali še tako dolg telegram je plačati najprej 24 kr., potem pa za vsako besedo po 2 kr. Tako bo n. pr. veljal telegram 10 besedi, ki je dozdaj stal 30 kr., odslej 44 kr., telegram 20 besedi 64 kr., telegram 100 besedi 2 gld. 40 kr. Na ta način bodo kratki telegrami dražji, dolgi pa ceneji, nego so bili do zdaj. Ker je pa kratkih telegramov veliko več ko dolgih, upa ministerstvo, da bo dohodek večji. Če se le ne moti.

(Predpustne zabave.) V čitalnici bo na debeli četrtek 20. t. m. velika predpustna veselica s šaljivo loterijo in plesom. Vabilo v prav humorističnem slogu je že razposlano. Udje narodnih društev z rodovino ne plačajo nič vstopnine, vsak drug pa po 1 gl. za osebo. Pustni terek napravi, kakor vsako leto, „Sokol“ veliko maškerado v čitalnici, za katero se delajo že velike priprave. Tudi za maškerado so vabila že razposlana. Vstopnine je za „Sokolovce“ po 50 kr., za ude drugih narodnih društev po 1 gld., za rodovine treh oseb po 2 gl., za rodovine po več oseb po 3 gld.; kdor ni ud nobenega narodnega društva, plača po 2 gld. Vstopna znamenja se dobivajo dne 23., 24. in 25. t. m. od dveh do štirih popoldne v prvem nadstropji čitalnice. — V sredo 19. t. m. imajo podčastniki tukajšnjih polkov svoj ples v kazini, vstopnina je po 1 gld.

(Nova pesem starega Kranjca) se dobiva pri Giontiniju in pri Klerrovi vdovi po 5 kr. Kdor je hitro ne kupi, je ne bo več dobil, ker je natisnjenih bilo samo 1000 iztisov, od katerih je že mnogo prodanih.

(Preklic.) Ker je nenadoma maskarada v gledališči za prihodnjo nedeljo, to je 16. dne t. m. napovedana in po takem ta večer čitalnica za svoj mali ples ne more dobiti gledališkega kvinteta, kakor je že dogovorjeno bilo, zato je podpisani odbor na svojo žalost prisiljen, ples 16. dne t. m. preklicati z dostavkom, da ga bode ples na večer debelega četrta zdatno nadomestil.

Odbor čitalničin.

Razne reči.

— Nemška knjiga tudi za naše duhovenstvo mikavna. Ravno kar nam je prišla v roke knjiga „Papst Alexander VI. Eine Rechtfertigung Alexanders VI. mit Benützung der älteren und neuesten Forschungen von Dr. Valentin Nemeš, Profesor der Theologie in Klagenfurt.“ O tej knjigi, ki se dobiva pri izdajatelju, pridržimo si o svojem času obširneje poročati.

— Duhovske premembe v ljubljanski škofiji: Č. g. Franc Dolinar, dosedaj kaplan, je postal fajmošter v Horjulu. Č. g. Andrej Pogorelec pride iz Stopič za kaplana na Vače.

V lavantinski škofiji: Č. g. Franc Walter je postal fajmošter v Rajhenbergu; č. g. Franc Kalin stopi s 1. marcem v pokoj.

— Slabi časi. S Kranjske gore se poroča, da so delavci Klineve fužine na Fužinah pri Beli peči (Weissenfels) ustavili vsi svoje delo, ker že tri mesce niso dobili nobenega plačila. Tudi po drugih fužinah na Gorenjskem je malo dela in zaslužek pičel, ker je konkurenca z angleškim železjem pretežka.

— Ránjiževnost. „Linzer Theologisch-praktische Quartalschrift“ prišel je nedavno na svetlo 1. snopič 32. letnika, ki opravičuje veljavo in priljubljenost, kateri si je ta bogoslovno — znanstveni časnik pridobil med duhovščino katoliško. Lani smo o njem in nje-

govi veljavi obširneje govorili, in vsakdo, ki si ga je naročil, imel je priliko se sam prepričati, da ni bilo prazno, ali preveč, kar smo takrat o njem pisali. Tudi 32. letnik se sme prištevati listom, ki so času primerni, za vsestransko izobraženje duhovnikov potrebni, in v katerih se nahaja rešitev marsikterega vprašanja ki bi ga v drugih teologičnih knjigah zastoj iskal, kar je razvidno iz sledečega kazala. Prvi snopič obsega: I. Das göttliche Herz Jesu, daz Herz der katholischen Kirche. Vom Domcapitular Dr. Ernest Müller. — II. Ein protestantischer Wegweiser zur katholischen Kirche. I. Von P. A. Kobler S. J. in Innsbruck. — Defecte bei der Feier der heiligen Messe. Vom Canonico Anton Erdinger, Seminar-Direktor. — IV. Ursprung und Geschichte der mozarabischen Liturgie in Spanien. Von Prof. Dr. Herm. Zschokke in Wien. — V. Osterbeicht Unterricht. Von einem Ordenspriester. — VI. die Spendung der Absolution an bewusste Sterbende. Von P. Augustin Rauch O. S. F. — VII. Cruzifixe mid den Kreuzweg-Ablässen. Von P. Superior Urban Oberlechner. O. S. F. — VIII. Auswahl der kath. Hausbücher: Handpostillen und Leben und Leiden Christi. Von Prof. Josef Schwarz. — IX. Pastoralfragen und Fälle: 1) Die hl. Taufe sub conditione gespendet. Von Domcapitular Dr. Karl Dworzak in Wien. 2) Welche unehelichen Kinder können legitimirt werden? Von Prof. Dr. Hiptmair in Linz. 3) Was obliegt dem Finder einer verlorenen Sache. Von Prof. Josef Weiss in St. Florian. 4) Ueber die geheime Schadloshaltung. Von demselben. 5) Restution bei Bankrotten. V. Prof. J. Gundhuber. 6) Gleichzeitige Anwendung der Materie und Form bei der Taufe. Von Pfarrv. Josef Sailer in St. Oswald. 7) Imoedimentum ligaminis. Von Pfrpr. Ferd. Stöckl in Linz. 8) Ueber die poena privationis debiti conjugalis. Von Pfarrv. P. Severin Fabiani in Steinhaus. 9) Perforatio cranii infantis in utero matris. Von demselben. 10) Zusammenschreibung von Obligationen. Von Consistorialsekretär Antor Pinzger in Linz. 11) Uebertragung von Stiftemessen an fremde Kirchen oder Priester. Von demselben. 12) Eine Begräbnissgeschichte. Von Dr. J. Scheicher. — X. Exorduisse zur Gewinnung von Ablässen nach den neuesten kirchlichen Entscheidungen. Von J. Sailer. — XI. Literatur: 1) Gühr. Das hl. Messopfer. Recens. von Prof. Dr. M. Fuchs in Linz. 2. Wolfgruber. Joannis Gersen de imi-

tatione Christi. Recens. v. J. B. Broselmayr, Custos der Stiftskirche St. Florian; 3) Scheeben. Handbuch der kath. Dogmatik. Rec. v. Prof. Dr. Sprinzi; 4) Die arabische Bibelübersetzung. Rec. v. Prof. Zschokke; 5) Quaresmii Terrae sanctae elucidatio. Rec. v. Dr. Zschokke; 6) De Waal: Leo XIII. Leben. Rec. v. Canonico Dr. Kerschbaumer; 7) Herders Conversations-Lexicon III Bd. Rec. v. Prof. Dr. Schmid 8) Benda. Der kath. Religionsunterricht. Rec. v. Math. Zeilberger, Religionslehrer an der k. k. Lehrbildungs-Anstalt in Linz. — XII. Kirchliche Zeitläufte. Von dr. Scheicher. — XII. Miscellanea. 1) Neueste Entscheidung der Cong. Inquis. über Ehesachen, erklärt von Prof. Dr. Hiptmair. 2) Bemerkung zum „ewigen Licht“ von J. Sailer. 3) Inhaltsverzeichnis von Broschüren und Zeitschriften. 4) Herbstpfarrconcurs 1878 in Linz. Prav toplo tedaj duhovnikom, ki jim je mar za vsestransko izobraženje in za vestno izvrševanje svojega jako težavnega in imenitnega poklica, priporočamo ta strokovnjaški list, kterega izhaja vsakega četrta leta in sicer 15. januarja, 15. aprila, 15. julija in 15. oktobra 1 snopič 8—9 tiskanih pol. Prvi snopič obsega celo 11 pol. Najlaglje se naroči po poštnih nakaznicah pod naslovom: An die Redaction der Quartalschrift in Linz, Har-rachtstrasse Nr. 9. Redakcija opravlja ob enem administracijo in ekspedicijo. Lahko se pa tudi naroči pri vseh poštah domačih in vnanjih, kakor tudi po vsih knjigarnah. Cena celemu letniku po pošti prejemane in tudi pri knjigarjih noročenega znaša 3 gld. 50 kr. Lahko se naroča tudi med letom.

Eksekutivne dražbe.

17. februarja: 3. Rebol s Primskavega, 2. Knific od sv. Valburge, v Kranji. 3. Zaverl iz Kamnja v Mokronogu. 2. Strle iz Smarate, 2. Vi-lar iz Pudoba, 2. Knavs iz Raven v Ložu. 1. Kogovšek iz Rovt, 1. Mekinda iz Cirknice v Log-gatcu.

Umrli so:

Od 11. do 12. februarja: Urša Zadnikar zaseb. v 80 L, vsled starosti. Mihael. Krašna, hiš. pos. o. 2 L, za davico.

Telegrafične denarne cene 14. februarja.

Papirna renta 63.25 — Srebrna renta 63.25 — Zlata renta 75.15 — 1860letno državno posojilo 114.25 Bankine akcije 793 — Kreditne akcije 221. — London 116.75 — Srebro 100. — — Ces. kr. cekini 5.56. — 20-frankov 9.33

Žitne cene preteklega tedna.

Za tiste, katerim nova mera in vaga še ni gladka, pristavili smo, koliko bi reči veljale po stari meri. 1 hektoliter znaša $3\frac{26}{100}$ mernikov.

Reči	V Ljubljani		V Novem mestu		V Kranji		V Sodražici		V Mariboru		V Ptuj		V Ormužu		V Celovcu		V Zagrebu	
	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenice (hektoliter)	6	58	7	15	7	—	9	45	6	20	6	—	5	80	9	46	8	90
(mernik)	2	5	2	20	2	15	2	50	1	90	1	65	1	80	2	73	2	73
Reži (hektoliter)	4	55	4	88	5	20	—	—	4	30	4	—	4	50	5	86	7	—
(mernik)	1	40	1	50	1	60	—	—	1	32	1	31	1	38	1	80	2	—
Ječmena (hektoliter)	4	8	3	90	4	55	4	90	4	20	3	40	5	40	6	72	5	20
(mernik)	1	25	1	20	1	40	1	50	1	30	1	—	1	55	2	7	1	36
Ajde (hektoliter)	4	8	4	22	4	55	5	76	4	20	3	80	4	17	5	78	6	70
(mernik)	1	25	1	30	1	40	2	—	1	34	1	16	1	26	1	85	2	6
Prosa (hektoliter)	4	68	4	88	4	70	5	84	4	30	3	40	7	80	4	46	8	60
(mernik)	1	45	1	70	1	50	1	60	1	38	1	5	2	40	1	36	2	66
Turšice (hektoliter)	4	40	3	90	4	55	6	18	4	20	4	—	6	60	5	97	6	40
(mernik)	1	25	1	20	1	40	1	90	1	30	1	29	2	53	1	84	1	97
Ovsa (hektoliter)	2	92	2	60	2	76	3	26	2	40	2	40	3	25	3	97	4	—
(mernik)	—	90	—	70	1	10	1	—	—	74	1	74	1	—	1	21	1	22